

Drugi dzień świąt. Tradycje

Drugi dzień świąt bożonarodzeniowych poświęcony jest św. Szczepanowi – pierwszemu męczennikowi za wiarę chrześcijańską, znanemu z głębokiej wiary. Ludowe obchody tego dnia mają głównie podłoże agrarne.

Ludowe obchody tego dnia mają podłoże agrarne, choć nawiązujące do chrześcijańskiej tradycji. Podczas mszy św. w kościele do dziś święci się owies na pamiątkę ukamienowania św. Szczepana i dla zapewnienia urodzaju w przyszłym roku. Świecenie owsa ma również uzasadnienie magiczne, gdyż skropienie ziarna wodą wzmagало w nim siły witalne. Ziarno sypano w kościele, na księdza, na wchodzących do świątyni, a po nabożeństwie, pod kościołem, chłopcy i dziewczęta też się nim obsypywali.

Z aury panującej w drugi dzień świąt przepowiadano pogodę zgodnie z powiedzeniem: „Jaka pogoda w Szczepana panuje, taka na luty nam się szykuje” W odróżnieniu od zwyczaju spędzania Bożego Narodzenia w gronie najbliższej rodziny, w drugi dzień świąt bawiono się huczniej i weselej, odwiedzano dalszych krewnych. Dzień św. Szczepana był przeznaczony na rodzinne i sąsiedzkie odwiedziny oraz kawalerskie zaloty. W wielu regionach Polski był taki zwyczaj, że od bardzo wczesnego ranka chodzili po wsi tak zwani „śmieciarze”, którzy zaśmiecali słomą obejścia panien na wydaniu. Dziewczęta na przybycie śmieciarzy przygotowywały wódkę i zakąski, a gdy już psoty się kończyły i słoma została posprzątana, zaczynała się gościna. Odwiedziny śmieciarzy przynosiły panie honor. Wizyta kawalera w tym okresie w domu panny oznaczała poważne zamiary małżeńskie.

Drugiego dnia świąt rozpoczynało się również chodzenie po kolędzie. Gospodarze wyczekiwali kolędników i zawsze przyjmowali ich z wielką życzliwością, ponieważ kolędnicy przynosili dobre wróżby i życzenia wszelkiej pomyślności. Za to trzeba było odwdziżyć się im pokarmem, zazwyczaj kiełbasą, szynką lub ciastem, a niekiedy nawet skromną zapłatą

Oprac. na podstawie materiału przygotowanego przez dr Małgorzatę Dziurę z Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej oraz Kingę Kędziorek-Palińską z Muzeum Okręgowego w Sandomierzu.

Obraz: Stanisław Bąk, Kolędnicy. Obraz olejny na płycie pilśniowej. Zbiory Muzeum Narodowe w Kielcach.